

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
«УКРАЇНА»
ІНСТИТУТ ПРАВА ТА СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН І ПОЛІТИЧНОГО
КОНСАЛТИНГУ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з освітньої діяльності

Оксана КОЛЯДА
«28» серпня 2025 року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

**ОК 1.4.3 «СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК НА РЕГІОНАЛЬНОМУ ТА
МІСЦЕВОМУ РІВНЯХ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ»**

Освітньо-наукова програма **«ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ»**
освітнього рівня **«ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ»**
галузь знань **D БІЗНЕС, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ПРАВО**
спеціальність **D4 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ**
кваліфікація: **доктор філософії (PhD)**

Вид дисципліни: обов'язкова
Обсяг, кредитів – 90 год / 3 кредити
Форма підсумкового контролю – залік

Робоча навчальна програма дисципліни «СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК НА РЕГІОНАЛЬНОМУ ТА МІСЦЕВОМУ РІВНЯХ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ» для здобувачів освіти за галуззю знань D БІЗНЕС, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ПРАВО спеціальність D4 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

«26» серпня 2025 року. 40 с.

Розробники програми:

Новаченко Тетяна Василівна, д-р наук з держ. упр., канд. пед наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин і політичного консалтингу Інституту права та суспільних відносин;

Некряч Анастасія Іванівна, доктор політичних наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин і політичного консалтингу Інституту права та суспільних відносин.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин і політичного консалтингу.

Протокол від «26» серпня 2025 року № 1_

Завідувач кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу
_____ (Тетяна КАДЛУБОВИЧ)

«28 серпня» 2025 року

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»
(назва освітньої програми)

Гарант освітньо-наукової програми
_____ (Тетяна НОВАЧЕНКО)

«28 серпня» 2025 року

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМ

Навчальний рік	2025/2026	2026/2027	2027/2028	2028/2029
Дата засідання кафедри / циклової комісії	26.08.2025			
№ протоколу	1			
Підпис завідувача кафедри / голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщено на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу <https://vo.uu.edu.ua/> за адресою: <https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=24588>.

Робочу програму перевірено
28 серпня 2025 р.

Заступник директора ІПСВ

_____
(підпис)

(Анна КУЛИК)
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1	ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
2	МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
3	РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	6
4	ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
	1. Анотація дисципліни	8
	2. Структура навчальної дисципліни	10
	4.2.1. Тематичний план	10
	4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни	13
	4.3 Форми організації занять	15
	4.3.1. Теми практичних занять	15
	4.3.2. Теми практичних занять	15
	4.3.3. Теми лабораторних занять	15
	4.3.4. Курсова робота	16
	4.3.5. Індивідуальна навчально-дослідна робота (навчальний проєкт)	16
	4.3.6. Теми самостійної роботи здобувачів освіти	19
5.	МЕТОДИ НАВЧАННЯ	21
	5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності	21
	5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності	22
	5.3. Інклюзивні методи навчання	23
6.	СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	27
	6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	28
	6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру	29
7	ТЕСТ ДО ЗАЛІКУ	30
8.	МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	33
	8.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, зокрема для здобувачів освіти з інвалідністю	33
	8.2. Глосарій (термінологічний словник)	34
	8.3. Рекомендована література	35
	8.4. Інформаційні ресурси	38
	8.5. Сертифікаційні програми (електронні курси)	38
	8.6. Фахові періодичні видання України з дисципліни	38
	8.7. Універсальні та спеціалізовані інформаційні системи і програмні продукти для опанування дисципліни	39
9.	МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	40

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній/освітньо- професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Загальний обсяг кредитів – 3	Галузь знань D БІЗНЕС, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ПРАВО	Вид дисципліни обов'язкова	
Загальний обсяг годин – 90	Спеціальність D4 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ		
Модулів – 1	Спеціалізація _____	Цикл підготовки освітньо-науковий	
Змістових модулів – 2			
Індивідуальне науково- дослідне завдання _____	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська (назва)	Рік підготовки:	
		2-й	
		Семестр	
		3-й	
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 2,5 самостійної роботи – 13	Освітній/освітньо- професійний, освітньо- науковий ступінь: доктор філософії	12 год	4 год
		Практичні,	
		12 год	4 год
		Самостійна робота	
		66 год	82 год
		Індивідуальні завдання: год	
Частка аудиторних занять становить: для денної форми здобуття освіти – 33,3 % для заочної форми здобуття освіти – 3 %		Вид семестрового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основною метою вивчення дисципліни «СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК НА РЕГІОНАЛЬНОМУ ТА МІСЦЕВОМУ РІВНЯХ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ» полягає в осмисленні та усвідомленні здобувачами третього рівня вищої освіти теоретичної компоненти програми курсу і на цій основі вироблення вмінь щодо розв'язання множинних завдань практичного змісту у процесі реалізації публічного управління та адміністрування на місцевому та регіональному рівні в умовах децентралізації.

Основні завдання викладання навчальної дисципліни «Стратегічний розвиток на регіональному та місцевому рівнях в умовах децентралізації» полягають у такому:

- осмислення та усвідомлення теоретико-методологічних засад здійснення стратегічного управління на регіональному та місцевому рівнях в умовах децентралізації;
- набуття знань щодо процедур розроблення стратегічних документів на регіональному, місцевому та організаційному рівнях;
- формування та розвиток вмінь щодо генерування нових ідей для вироблення та реалізації стратегічних рішень;
- розвиток вмінь щодо управління в умовах сучасних змін і викликів на місцевому та регіональному рівні.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні **знати:**

- теоретико-методологічні засади місцевого самоврядування;
- основні теорії та дослідницькі підходи до визначення основних понять дисципліни;
- практичні форми й методи реалізації стратегічного розвитку на місцевому та регіональному рівні.

уміти:

- визначати методи, засоби, способи забезпечення ефективного стратегічного розвитку на місцевому та регіональному рівні;
- окреслювати специфіку та роль громадськості щодо пріоритетів стратегічного розвитку;
- визначати та застосовувати актуальні механізми й інструменти в процесі стратегічного розвитку в умовах децентралізації;
- здійснювати експертну та аналітичну діяльність щодо визначення проблем місцевого та регіонального рівня.

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності загальних програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми»

	ЗК 4
ОК 1.4.3	Здатність презентувати результати досліджень на всіх рівнях українською та однією з іноземних мов європейського простору.

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності спеціальних (фахових) програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми»

	СК 4	СК 5	СК 11
ОК 1.4.3	Здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому рівнях та на рівні організації.	Здатність ініціювати, організовувати та керувати інноваційними проектами на різних рівнях публічного управління та адміністрування.	Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування.

Рядок дисципліни в «Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньо-наукової програми»

	ПРН 1	ПРН 6	ПРН 11
ОК 1.4.3	Знати наукові концепції (теорії), термінологію, історію розвитку та сучасний стан наукових знань, ідентифікувати теоретичні й практичні проблеми з публічного управління та адміністрування.	Уміти визначати, оцінювати й обґрунтовувати пріоритетні напрями сталого розвитку на різних рівнях публічного управління та адміністрування.	Уміти отримувати науково-прикладні результати, які сприяють розв'язанню важливої теоретичної або прикладної проблеми в галузі публічного управління та адміністрування, що мають загальнонаціональне або світове значення.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні та практичні засади стратегічного розвитку на регіональному та місцевому рівнях в умовах децентралізації

Тема 1. Реформа децентралізації

Децентралізація владних повноважень: сутність та поняття. Види та форми децентралізації. Законодавчі та нормативно-правові засади здійснення державної політики у сфері місцевого самоврядування. Децентралізоване управління в зарубіжних країнах. Переваги та наслідки децентралізації владних повноважень.

Тема 2. Теоретичні засади стратегічного розвитку та управління

Основні поняття теми: стратегія, розвиток, стратегічний розвиток, стратегічне управління, модель, стратегічні моделі. Стратегічний розвиток: характеристики особливостей. Напрями, шляхи, способи досягнення цілей. Стратегічне управління як особливе, відмінне від поточного, управління. Стратегічне управління та його концепції. Стратегічне управління та його взаємозв'язок зі стратегічним плануванням. Принципи стратегічного сталого розвитку.

Тема 3. Стратегічне планування місцевого розвитку: основні поняття та взаємозв'язок із іншими сферами публічного управління

Поняття місцевого розвитку та необхідність його планування. Стратегічне планування в системі муніципального менеджменту. Адміністративно-територіальна одиниця України об'єднана територіальна громада. Принципи стратегічного планування місцевого розвитку. Процес стратегічного управління та його чотири взаємопов'язані функції: планування, організація, мотивація, контроль. Місцевий економічний розвиток та його особливості. Європейська практика та світовий досвід визначення основних чинників місцевого економічного розвитку.

Тема 4. Європейська хартія місцевого самоврядування – ключовий орієнтир на шляху децентралізації та реформування місцевого самоврядування

Динаміка конституційно-правового забезпечення місцевого самоврядування в Україні. Специфіка вітчизняних та європейських підходів щодо здійснення місцевого самоврядування. Європейська хартія місцевого самоврядування як концепт локальної демократії на європейському правовому просторі. Проблеми імплементації Європейської хартії місцевого самоврядування в Україні. Співвідношення Концепції вітчизняного законодавчого забезпечення місцевого самоврядування.

Тема 5. Особливості світового досвіду децентралізації і розвитку місцевого самоврядування

Сталий розвиток та ефективне муніципальне врядування. Розвиток територіальної згуртованості. Децентралізація та багаторівневе управління. Тенденції децентралізації управління в Україні та зарубіжних країнах: порівняльний аналіз. Децентралізація та реінтеграція: баланс між місцевим та регіональним самоврядуванням.

Тема 6. Перспективні напрями формування сучасних територіальних громад

Реформування місцевого самоврядування та системи територіальної організації влади в Україні в умовах реалізації реформи «децентралізації». Мета, напрями та механізми формування ефективного місцевого самоврядування в Україні. Розподіл повноважень між центральними, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, а також у системі місцевого самоврядування. Характеристика основних повноважень органів місцевого самоврядування базового, районного та обласного рівнів. Удосконалення міжбюджетних відносин у контексті реалізації принципів «фінансової децентралізації» в Україні.

4. 2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	усього	Аудиторна					С.р.	Усього	Аудиторна					С.р.	
		у тому числі							у тому числі						
лекції		сем	пр	лаб	Інд	Лекції			сем	пр	лаб	інд			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Модуль 1															
Змістовий модуль 1. Теоретичні та практичні засади стратегічного розвитку на регіональному та місцевому рівнях в умовах децентралізації															
Тема 1. Реформа децентралізації	15	2		2			11	15	2		-			13	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді 3 презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІР: презентація за темою
Тема 2. Теоретичні засади стратегічного розвитку та управління	15	2		2			11	15	-		-			15	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді 3 презентацією СР: огляд додаткової

															літератури; складання глосарію ІР: презентація за темою
Тема 3. Стратегічне планування місцевого розвитку: основні поняття та взаємозв'язок із іншими сферами публічного управління	15	2		2			11	15	-	-			15	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді 3 презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІР: презентація за темою	
Тема 4. Європейська хартія місцевого самоврядування – ключовий орієнтир на шляху децентралізації та реформування місцевого самоврядування	15	2		2			11	16	-	2			14	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді 3 презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІР: презентація за темою	
Тема 5. Світовий досвід децентралізації і розвитку місцевого самоврядування	15	2		2			11	15	2	-			15	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді 3 презентацією СР: огляд додаткової літератури;	

															складання глосарію ІР: презентація за темою
Тема 6. Перспективні напрями формування сучасних територіальних громад	15	2		2			11	14	-		-			14	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді 3 презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІР: презентація за темою
Модульний контроль															
Усього годин	90	12		12			66	90	4		4			82	

4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни «СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК НА РЕГІОНАЛЬНОМУ ТА МІСЦЕВОМУ РІВНЯХ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ»

Разом: 90 год, лекції – 12 год, практичні заняття – 12 год, індивідуальні заняття – ____ год, самостійна робота – 66 год, підсумковий контроль – 1 год.

Модулі	Змістовий модуль 1					
Назва модуля	Теоретичні та практичні засади стратегічного розвитку на регіональному та місцевому рівнях в умовах децентралізації					
Кількість балів за модуль	100 балів					
Теми лекцій	Тема 1. Реформа децентралізації	Тема 2. Теоретичні засади стратегічного розвитку та управління	Тема 3. Стратегічне планування місцевого розвитку: основні поняття та взаємозв'язок із іншими сферами публічного управління	Тема 4. Європейська хартія місцевого самоврядування – ключовий орієнтир на шляху децентралізації та реформування місцевого самоврядування	Тема 5. Світовий досвід децентралізації і розвитку місцевого самоврядування	Тема 6. Перспективні напрями формування сучасних територіальних громад
Теми семінарських занять						
Теми практичних занять	Тема 1. Реформа децентралізації 5 балів	Тема 2. Теоретичні засади стратегічного розвитку та управління 5 балів	Тема 3. Стратегічне планування місцевого розвитку: основні поняття та взаємозв'язок із іншими сферами публічного управління 5 балів	Тема 4. Європейська хартія місцевого самоврядування – ключовий орієнтир на шляху децентралізації та реформування місцевого самоврядування 5 балів	Тема 5. Світовий досвід децентралізації і розвитку місцевого самоврядування 5 балів	Тема 6. Перспективні напрями формування сучасних територіальних громад 5 балів

Самостійна робота	Тема 1. Переваги та наслідки децентралізації владних повноважень. 5 балів	Тема 2. Стратегічне управління та його взаємозв'язок зі стратегічним плануванням. Принципи стратегічного сталого розвитку. 5 балів	Тема 3. Європейська практика та світовий досвід визначення основних чинників місцевого економічного розвитку. 5 балів	Тема 4. Проблеми імплементації Європейської хартії місцевого самоврядування в Україні. 5 балів	Тема 5. Тенденції децентралізації управління в Україні та зарубіжних країнах: порівняльний аналіз. 5 балів	Тема 6. Характеристика основних повноважень органів місцевого самоврядування базового, районного та обласного рівнів. 5 балів
ІНДЗ	10 балів					
Види поточного контролю	Практичні заняття (максимальна кількість балів – 40; модульна контрольна робота (тестування) – максимальна кількість балів – 20.					
Підсумковий контроль – 30 балів						

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

4.3.2. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість Годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні та практичні засади стратегічного розвитку на регіональному та місцевому рівнях в умовах децентралізації.	
Тема 1. Реформа децентралізації.	2
Тема 2. Теоретичні засади стратегічного розвитку та управління.	2
Тема 3. Стратегічне планування місцевого розвитку: основні поняття та взаємозв'язок із іншими сферами публічного управління.	2
Тема 4. Європейська хартія місцевого самоврядування – ключовий орієнтир на шляху децентралізації та реформування місцевого самоврядування.	2
Тема 5. Світовий досвід децентралізації і розвитку місцевого самоврядування.	2
Тема 6. Перспективні напрями формування сучасних територіальних громад.	2
Всього годин	12

4.3.3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54 – 60 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
45 – 53	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
36 – 44	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
21 – 35	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 20		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

4.3.4. Курсова робота

Не передбачено програмою

4.3.5. Індивідуальна навчально-дослідна робота (навчальний проєкт)

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності здобувача освіти, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання здобувачем освіти ІНДР прилюдним захистом навчального проєкту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- конспект із теми (модуля) за заданим планом (2 бали);
- конспект із теми (модуля) за планом, який здобувач освіти розробив самостійно (3 бали);
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний

- опис, тематичні розвідки (3 бали);
- повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (2 бали);
  - повідомлення з теми (без рекомендації викладача): сучасні відкриття з теми, аналіз інформації, самостійні дослідження (3 бали);
  - дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе (5 балів);
  - проходження додаткового(-их) курсу(-ів) (неформальна освіта) з тематики дисципліни (5 балів за один, 15 – за всі);
  - дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – 15 балів.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Тематика ІНДЗ

1. Децентралізація в Україні.
2. Стратегічне управління та його роль у системі планування територіального розвитку.
3. Взаємоузгодження процесу стратегічного планування місцевого рівня та реалізації державної стратегії регіонального розвитку.
4. Чинники міжнародного регіонального економічного розвитку.
5. Міжнародний досвід регіонального розвитку для України.
6. Органи місцевого самоврядування: базовий, районний та обласний рівні.
7. Аналіз та оцінка чинників розвитку ОТГ у системі стратегічного планування.
8. Оперативний план розвитку ОТГ, його структура та зв'язок зі стратегічним планом.
9. Етапи та методологія розробки стратегічного плану розвитку ОТГ.
10. Методи розробки стратегій розвитку громад.
11. Стратегічний фінансовий аналіз та його методи в системі розвитку економіки ОТГ.
12. Моніторинг та оцінка розвитку ОТГ.
13. Практика використання методології стратегічного планування розвинутих країн світу (розробки стратегій місцевого розвитку).
14. Досвід стратегічного планування в країнах ЄС.

Додаткові курси в рамках ІНДЗ

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	1 бал
2	Складання плану реферату	1 бал
3	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	3 бали
4	Дотримання правил реферування наукових публікацій	1 бал
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	2 бал
6	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	2 бали
Разом		10 балів

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
18 – 20 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	відмінно
15 – 17	<i>добре</i>	4	BC	добре
10 – 15	<i>задовільно</i>	3	DE	задовільно
0 – 9	<i>незадовільно</i>	2	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання

4.3.6. Теми самостійної роботи здобувачів освіти

Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні та практичні засади стратегічного розвитку на регіональному та місцевому рівнях в умовах децентралізації	
Тема 1. Переваги та наслідки децентралізації владних повноважень.	11
Тема 2. Стратегічне управління та його взаємозв'язок зі стратегічним плануванням. Принципи стратегічного сталого розвитку.	11
Тема 3. Європейська практика та світовий досвід визначення основних чинників місцевого економічного розвитку.	11
Тема 4. Проблеми імплементації Європейської хартії місцевого самоврядування в Україні.	11
Тема 5. Тенденції децентралізації управління в Україні та зарубіжних країнах: порівняльний аналіз.	11
Тема 6. Характеристика основних повноважень органів місцевого самоврядування базового, районного та обласного рівнів.	11
Всього годин	66

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Теоретичні та практичні засади стратегічного розвитку на регіональному та місцевому рівнях в умовах децентралізації			
Тема 1. Переваги та наслідки децентралізації владних повноважень. (13 год)	Практичне заняття. Підсумкова модульна контрольна робота	2	I
Тема 2. Стратегічне управління та його взаємозв'язок зі стратегічним плануванням. Принципи стратегічного сталого розвитку. (13 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота	2	II
Тема 3. Європейська практика та світовий досвід визначення основних чинників місцевого економічного розвитку. (13 год)	Практичне заняття, індивідуальне заняття, підсумкова модульна контрольна робота	2	III- IV
Тема 4. Проблеми імплементації Європейської хартії місцевого самоврядування в Україні. (14 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота	2	V-VI
Тема 5. Тенденції децентралізації управління в Україні та зарубіжних країнах: порівняльний аналіз. (13 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота	3	VII-VIII
Тема 6. Характеристика основних повноважень органів місцевого самоврядування базового, районного та обласного рівнів. (14 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота	3	IX-X
Всього: 66 год	20 балів		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

- *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;
- *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;
- *практичні*: вправи.

2. За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

З метою більш ефективності освітньо-наукової діяльності аспірантів у процесі вивчення навчальної дисципліни «СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК НА РЕГІОНАЛЬНОМУ ТА МІСЦЕВОМУ РІВНЯХ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ» можуть використовуватися різноманітні традиційні та нетрадиційні методи викладання, інтерактивні та високотехнологічні методи і методики навчання: оглядові та тематичні лекції, лекції з проблемних питань, робота в малих групах, семінари-дискусії, ділові ігри, презентації, заняття із застосуванням комп'ютерної та телекомунікаційної техніки тощо.

Кожен із видів методики застосовується викладачем на власний розсуд. При цьому слід враховувати рівень підготовленості групи, кількість здобувачів освіти, їхнє бажання брати участь в тому чи іншому виді роботи, а також особливості конкретної дисципліни.

Наприклад, лекція-візуалізація є результатом пошуку нових можливостей реалізації відомого в дидактиці принципу наочності та містить у собі елементи проблемності. Метод візуалізації сприяє формуванню професійного мислення за рахунок систематизації, концентрації та виділення найбільш значущих, істотних елементів змісту. Наочність не тільки доповнює словесну інформацію, але й виступає носієм змістовної інформації. Чим більше проблемність візуальної інформації, тим вищий ступінь розумової активності здобувачів освіти.

Лекції з проблемних питань покликані сприяти розвитку логічного мислення здобувачів освіти і характеризуються тим, що коло питань теми може обмежуватися двома-трьома ключовими моментами, увага здобувачів освіти концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних закладів освіти з роздаванням під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекцій можуть даватись питання для самостійного їх осмислення.

Робота в малих групах проводиться з метою активізації навчання при проведенні семінарських і практичних занять. Це так звані групи психологічного комфорту, де кожен учасник відіграє особливу роль і певними своїми індивідуальними якостями та знаннями доповнює інших. Використання цієї технології дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливість для участі кожного здобувача освіти в роботі за метою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду спілкування. Така форма навчання використовується також з метою більш ґрунтовного засвоєння матеріалу, загострення уваги на особливо важливих аспектах, що містять у собі винесені на розгляд проблемні питання.

Дискусії (коловіуми) проводяться для того, щоб сприяти обміну думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвинути мислення, допомагати формуванню поглядів і переконань, виробити вміння формулювати думки й висловлювати їх, вміння прислухатись до точки зору опонентів і «чути їх», навчитись оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Презентації проводяться у формі виступів за результатами виконання письмових завдань, з науково-навчальними тезами, рефератами, доповідями перед аудиторією тощо, де також доцільно використовувати для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, демонстрації нових наукових поглядів, оригінальних висновків та пропозицій.

Одним із аспектів гуманітарної освіти є розвиток мовної та мовленевої культури. Потреба у нових словах, «а значить, і в нових знаннях, ... активізує пізнавальну діяльність, сприяє пошуку незвичних, оригінальних форм її розвитку», є засобом «синтезу та аналізу змісту навчального матеріалу», джерелом інформації про структуру предмета вивчення, закономірності та особливості його застосування. Для вирішення даного завдання використовуються методи написання синквейнів, хокку, діаманти, каліграми, які передбачають хороше володіння категоріальним апаратом дисципліни, розуміння предмету та об'єкту вивчення з боку здобувача освіти. Щоб створити такий «твір» аспірант повинен залучити власну фантазію, «включити» своє «бачення» проблеми, творчий нетрадиційний підхід до виконання завдання.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Одним із аспектів гуманітарної освіти є формування у здобувачів освіти мовної та мовленевої культури. Потреба у нових словах, «а значить, і в нових знаннях, ... активізує пізнавальну діяльність, сприяє пошуку незвичних,

оригінальних форм її розвитку», є засобом «синтезу та аналізу змісту навчального матеріалу», джерелом інформації про структуру предмета вивчення, закономірності та особливості його застосування. Для вирішення даного завдання використовуються методи написання синквейнів, хокку, діаманти, каліграми, які передбачають хороше володіння категоріальним апаратом дисципліни, розуміння предмету та об'єкту вивчення з боку здобувача освіти. Щоб створити такий «твір» здобувач освіти повинен залучити власну фантазію, «включити» своє бачення проблеми, творчий нетрадиційний підхід до виконання завдання.

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.

2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка. Вважаємо, що неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.

4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.

6. Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.

7. Спеціальні методи педагогічної корекції, які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод «вибуху», метод природних наслідків і трудовий метод.

Методика навчання (як система) – організований набір методів, прийомів, засобів і форм навчання, який використовується для досягнення освітніх цілей.

Методика є структурованим застосуванням методів – організоване використання різних методів і прийомів, яке обумовлено специфікою освітнього процесу або діяльності. Вона описує як саме, в якій послідовності і в яких умовах застосовуються певні методи для досягнення результату.

Методика навчання може включати в себе різні методи, стратегії, підходи, засоби навчання (аудіовізуальні матеріали, інтернет-ресурси, дидактичні ігри тощо) і системи організації роботи (до прикладу: поетапне вивчення лексики, розвиток навичок письмового та усного мовлення).

Методика викладання навчальної дисципліни – вибір викладачем та застосування методів для ефективного засвоєння матеріалу здобувачами освіти.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями здоров'я має важливі відмінності, які враховують індивідуальні потреби кожного типу порушень і передбачає модифікацію форм роботи та типів завдань для таких здобувачів освіти.

Кожен тип інвалідності має свої специфічні потреби, і тому підхід до навчання має бути адаптованим, щоб забезпечити максимальну ефективність для здобувачів освіти. Враховуючи різні види порушень (порушення слуху, зору, рухової активності, когнітивні порушення тощо), методика вивчення буде різною. Використання адаптованих технологій, інклюзивних методів та індивідуальних підходів дозволяє забезпечити ефективне навчання для всіх здобувачів освіти, незалежно від типу інвалідності.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями слуху

Для здобувачів освіти з порушеннями слуху основним викликом є відсутність або обмеження слухового сприйняття, що може ускладнити процес вивчення мови через усне спілкування та аудіоматеріали. Адаптованими методиками є:

Жестова мова: Якщо здобувач освіти має порушення слуху та використовує жестову мову як основний засіб комунікації, то вивчення дисципліни проводиться через переклад на жестову мову (із залученням відповідного спеціаліста чи фрагментів відео із дублюючим перекладом на жестову мову), зокрема для усного компоненту. Програми з навчання для таких здобувачів освіти можуть включати використання перекладачів жестової мови під час лекцій.

Субтитри: Всі відеоматеріали, які використовуються на заняттях (фільми, навчальні відео), мають субтитри, що дозволяє здобувачам освіти з порушеннями слуху ознайомлюватися з мовними структурами та словником.

Адаптовані навчальні матеріали: Використання візуальних методів, таких як ілюстрації, діаграми, картки з лексикою, допомагає краще засвоювати матеріал. Також створюються текстові файли або аудіоматеріали з субтитрами для покращення розуміння контексту.

Практика усного мовлення через письмове спілкування: Оскільки здобувачі освіти не чують мовлення, замість усної практики для такої категорії здобувачів освіти фокусується увага на письмових завданнях, інтерактивних тестах і вправах, що включають роботу з текстами (письмові відповіді, розпізнавання лексики та граматики через текст).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями зору

У здобувачів освіти з порушеннями зору основною проблемою є труднощі з візуальним сприйняттям інформації, тому методика навчання адаптована до аудіо- та тактильних матеріалів.

Технології для читання з екрану: Використання програм для читання з екрану, таких як JAWS або NVDA, дозволяє здобувачам освіти з порушеннями зору слухати текстовий матеріал. Це забезпечує доступ до електронних підручників, презентацій та інших навчальних ресурсів.

Адаптація навчальних матеріалів: Усі текстові матеріали надаються у форматі для читання з екрану або у шрифті Брайля. Це дає можливість

здобувачам освіти не тільки читати, але й активно працювати з навчальними матеріалами.

Озвучення текстів: Використання спеціальних додатків для озвучування текстів або аудіокниг допомагає здобувачам освіти вивчати нові слова та фрази на слух, а також слухати приклади правильного вимовляння.

Аудіовізуальні завдання: Для таких здобувачів освіти використовуються аудіовправи, зокрема з вимови та слухової практики. Це дозволяє розвивати навички аудіювання та вимови, хоча й без візуального сприйняття.

Інтерактивні вправи на слух: Заняття включають завдання, орієнтовані на слухове сприйняття мови (завдання на розпізнавання вимови, на відмінності в інтонації, акценті тощо).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями опорно-рухового апарату

Здобувачі освіти з порушеннями опорно-рухового апарату, як правило, мають фізичні обмеження, які можуть вплинути на їхню здатність використовувати традиційні навчальні засоби, але їхні когнітивні та мовні навички, як правило, не порушені. З цією метою освітній процес відповідно адаптований для зручності та доступності.

Онлайн-навчання та доступ до цифрових матеріалів: Онлайн платформи дозволяють здобувачам освіти з порушеннями опорно-рухового апарату навчатися без необхідності фізичного перебування в аудиторії, а також допомагають уникнути труднощів із переміщенням.

Інтерфейси з підтримкою доступу: Використання програмного забезпечення та навчальних платформ, що підтримують голосові команди або дають можливість здійснювати навчання за допомогою спеціальних пристроїв для вводу (як-от пристрої для управління комп'ютером через рухи очей чи голови).

Адаптація завдань для письмових відповідей: Враховуючи фізичні обмеження, здобувачі освіти можуть використовувати голосові помічники для виконання завдань або адаптовані клавіатури та інші технології для зручного введення тексту. Також враховується обсяг письмових завдань та швидкість проходження онлайн тестів, написання підсумкових робіт.

Методика навчання для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями

Когнітивні порушення можуть включати труднощі з пам'яттю, увагою, сприйняттям інформації. Здобувачі освіти з такими порушеннями потребують адаптованих методик навчання, щоб забезпечити доступність матеріалу та поступове засвоєння нової інформації.

Розбиття матеріалу на малі блоки: Заняття структуруються (матеріал поділяється на малі частини), що дозволяє легше засвоювати інформацію та допомагає зберігати увагу на кожному етапі навчання.

Часті повторення та практичні вправи: Регулярне повторення пройденого матеріалу, використовуючи ігрові методи чи інші інтерактивні

вправи.

Візуальні допоміжні засоби: Використання карток із лексикою, діаграм, малюнків допомагає здобувачам освіти з когнітивними порушеннями краще засвоювати мову.

Мультисенсорні підходи: Для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями використовуються різні сенсорні канали (слух, зір, дотик), щоб стимулювати запам'ятовування та розуміння.

Методика навчання для здобувачів освіти із психічними порушеннями

Психічні порушення можуть включати депресії, тривожні розлади, посттравматичний стресовий синдром тощо, які можуть негативно впливати на здатність до концентрації, мотивацію та емоційний стан під час навчання.

Індивідуальний підхід: здобувачі освіти з психічними порушеннями потребують більш гнучкого підходу, наприклад, менших навантажень, частих перерв або персоналізованих уроків.

Підтримка в навчанні через терапевтичні методи: Залучення психологів або консультантів до освітнього процесу допомагає здобувачам освіти подолати емоційні труднощі.

Створення безпечного та підтримуючого середовища: Створення атмосфери довіри та підтримки, де здобувач освіти може вільно звернутися за допомогою або адаптувати темп навчання до своїх потреб.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з одного модуля.

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачеві освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	5	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість
I. Обов'язкові					
1.1. Відвідування лекцій	1	7	7	8	8
1.2. Відвідування семінарських і практичних занять	1	4	4	3	3
1.3. Робота на семінарському і практичному занятті	5	4	20	3	15
1.4. Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)					
1.5. Виконання завдань для самостійної роботи	10		10		10
1.6. Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
1.7. Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)	30				30

Разом					
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 50					
II. Вибіркові					
Виконання завдань для самостійного опрацювання					
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу	5	2	10	2	10
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики	5	2	10	2	10
2.3. Складання ділової гри з конкретним прикладним матеріалом з будь-якої теми курсу	5	1	5	1	5
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу	10	1	10	1	10
2.5. Участь у науковій конференції студентів і молодих вчених	5	1	5	1	5
2.6. Дослідження українського чи закордонного досвіду	5	1	5	1	5
Разом					
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 10					
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 70					

7. ПЕРЕЛІК ТЕСТОВИХ ПИТАНЬ ДО ЗАЛКУ

1. Яка основна мета реформи децентралізації в Україні?
2. Яка з форм децентралізації запроваджується в Україні на теперішній час?
3. Яка з наведених нижче основних умов добровільного об'єднання територіальної громади відповідає чинному законодавству?
4. Громадянське суспільство – це...
5. Консультації з громадськістю щодо питань формування та реалізації державної політики проводяться з метою ...
6. Для підвищення якості підготовки рішень щодо важливих питань державного і суспільного життя з урахуванням громадської думки проводяться такі заходи...
7. До інструментів здійснення громадського контролю за діяльністю органів виконавчої влади належить ...
8. Публічне громадське обговорення рішень з важливих питань державного і суспільного життя є формою ...
9. Зазначте представницькі органи місцевого самоврядування.
10. Яка складова, що враховує унікальність території, є першочерговою в формуванні системи цілей стратегії місцевого розвитку ?
11. Який орган є тимчасовим консультативно-дорадчим у процесах формування та реалізації державної політики в Україні?

12. Динаміка зміни значень яких індексів використовуються для проведення моніторингу реалізації Державної стратегії регіонального розвитку України?

13. Що таке територіальна громада?

14. Хто затверджує бюджет територіальної громади?

15. Організаційна здатність територіальної громади базується на принципах ...

16. Основний зміст децентралізації можна сконцентрувати у таких основних завданнях, що лежать в її основі, а саме ...

17. Сучасним міжнародним показником спроможності сучасної територіальної громади або громади міста є формат SMART. Якою стратегією обумовлений формат SMART?

18. Нормативно-правові акти, що регламентують питання стратегічного планування на місцевому рівні, умовно поділяють на три блоки. Перший блок складається з таких компонентів: ...

19. Нормативно-правові акти, що регламентують питання стратегічного планування на місцевому рівні, умовно поділяють на три блоки. Другий блок складається з таких компонентів: ...

20. Нормативно-правові акти, що регламентують питання стратегічного планування на місцевому рівні, умовно поділяють на три блоки. Третій блок складається з таких компонентів: ...

21. Стратегія розвитку об'єднаної територіальної громади – це...

22. Суб'єктами національної системи планування розвитку територій на регіональному рівні є ...

23. При розробці та реалізації стратегій місцевого економічного розвитку за що несуть відповідальність органи місцевого самоврядування базового рівня?

24. Які територіальні особливості притаманні міській громаді?

25. Який із перерахованих принципів лежить в основі побудови організаційно-економічного механізму розвитку сільських територіальних громад?

26. Що з перерахованого відноситься до вимоги щодо сучасної стратегії?

27. Що з перерахованого характеризує довгострокові плани?

28. Зазначте сутність поняття «стратегії місцевого розвитку»

29. Розкрийте суть методу «співучасті» розробки стратегій розвитку територіальних громад.

30. Найбільш пріоритетними сферами та напрямками діяльності агенцій місцевого розвитку є такі: ...

31. У чому полягають соціально-економічні проблеми розвитку

територіальних громад?

32. У чому полягають соціально-інфраструктурні проблеми розвитку територіальних громад?

33. Агенція регіонального розвитку – це прибуткова чи неприбуткова організація?

34. Які можливості дає громадська участь у стратегічному плануванні?

35. Ефективними формами громадської участі у процесі стратегічного планування можуть бути такі: ...

36. На практиці місцева влада може використовувати низку способів залучення зацікавлених сторін до сучасних методологій планування та оволодіння інформаційними технологіями, а саме: ...

37. Проєкт стратегії розвитку територіальної громади розробляють за такою структурою: ...

38. Найбільш поширеними методами реалізації аналітичного етапу стратегічного планування територіального розвитку є такі: ...

39. Задля визначення якісних параметрів територіального розвитку найчастіше використовують SWOT-аналіз. Він дозволяє ...

40. Стратегічне бачення повинно бути...

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ НА ЗАЛІКУ

Поточне тестування та самостійна робота							Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль №2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	Не більше 30	не більше 100
5	5	5	5	5	10	5		

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

Оцінка за залік: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100- бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
36 – 40 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
30 – 35	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
24 – 29	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>

14 – 23		2	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 13	незадовільно	2	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма дисципліни «СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК НА РЕГІОНАЛЬНОМУ ТА МІСЦЕВОМУ РІВНЯХ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ».

2. Силабус дисципліни «СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК НА РЕГІОНАЛЬНОМУ ТА МІСЦЕВОМУ РІВНЯХ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ».

3. Тексти лекцій та презентації до них (розміщено на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу <https://vo.uu.edu.ua/> за адресою: <https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=24588>).

4. Матеріали до практичних занять.

5. Тестові питання до заліку (підсумкового контролю).

8.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю

Перелік аудіо- і відеоматеріалів:

1. Реформи децентралізації під час війни: нові виклики та можливості. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=IoHmW5yZRhY>.
2. Децентралізація в умовах війни. Нові можливості для розвитку звільнених регіонів. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=pr7KxSE4zkA>.
3. Стратегія розвитку міста: експерти розробляють перспективний план на період до 2030 року. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=jNDDdSPFYRk>.

Для інклюзивного навчання:

- методики диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей здобувачів освіти з інвалідністю;
- дистанційні програми навчання для здобувачів освіти із порушеннями слуху та опорно-рухового апарату;
- спеціалізовані комп'ютерні програми для навчання осіб з інвалідністю;
- забезпечення осіб із порушеннями зору спеціальною літературою: книгами, підручниками, навчальними посібниками, журналами, надрукованими шрифтом Брайля та укрупненим шрифтом, і звуковими комп'ютерними програмами;
- наявність аудіовізуальних засобів навчання, спеціальної навчально-методичної літератури в електронному, друкованому, аудіовізуальному

форматах для осіб з інвалідністю;

– дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм навчання.

8.2. Глосарій (термінологічний словник)

Відповідальність – забезпеченість правами й обов'язками в здійсненні будь-якої (наприклад, владної) діяльності; необхідність, обов'язок на основі санкцій, що зафіксовані у законах і актах, відповідати за свої рішення, неправильні дії, вчинки. Розрізняють В. адміністративну, громадську, дисциплінарну, матеріальну, моральну, політичну, тарну, економічну тощо.

Влада народу – загальна, встановлена законом участь населення країни у керуванні державою, державними і суспільними справами. У певному сенсі – це ідеал суспільного устрою, до якого прагнуть прогресивні мислителі, партії і народ.

Громадська думка – один із проявів масової суспільно-політичної свідомості, що відображає ставлення народу чи певної його частини до влади; сукупна, надособиста позиція певної структурно означеної спільності людей щодо конкретних подій, проблем, рішень державних чи суспільних інститутів.

Громадські організації та рухи – добровільні масові об'єднання громадян, що виникають внаслідок їхнього вільного волевиявлення на основі спільних інтересів і завдань.

Делеговані повноваження – повноваження органів виконавчої влади, надані органам місцевого самоврядування законом, а також повноваження органів місцевого самоврядування, які передаються відповідним місцевим державним адміністраціям за рішенням районних, обласних рад

Децентралізація – це процес передачі повноважень, функцій, влади та ресурсів від центральних органів управління до місцевих органів самоврядування або нижчих рівнів управління, розширюючи їхню самостійність та відповідальність, зокрема у сферах управління, фінансів та прийняття рішень.

Європейська Хартія місцевого самоврядування – акт Ради Європи. була прийнята під егідою Конгресу місцевих і регіональних влад Європи і була відкрита для підписання державами-членами Ради Європи 15 жовтня 1985 та набула чинності для України 1 січня 1998 року.

Контроль – оцінка ефективності впроваджених стратегій та коригування планів за необхідності.

Місія – це основне призначення організації, її довгострокова перспектива.

Місцева влада – влада, що належить місцевому рівню, на ступінь нижче центральної, зі своїм колом обов'язків і повноважень.

Міське самоврядування – політико-правовий інститут, у межах якого здійснюється управління місцевими справами в низових адміністративно-територіальних одиницях (громадах) через самоорганізацію місцевих жителів,

за згодою і при підтримці держави.

Передача влади – перерозподіл повноважень від центру до регіонів та місцевих громад.

Реалізація – впровадження розроблених стратегій і планів у життя.

Розширення прав – збільшення самостійності місцевих органів у вирішенні питань.

Система місцевого самоврядування – сільські, селищні, міські ради; виконавчі органи сільських, селищних, міських рад; обласні та районні ради; сільські, селищні, міські голови; органи самоорганізації населення на місцях.

Сільська, селищна, міська рада – орган місцевого самоврядування, який представляє відповідну територіальну громаду та здійснює від імені та в її інтересах функції та повноваження місцевого самоврядування.

Сільський, селищний міський голова – посадова особа, яка обирається відповідною територіальною громадою та є підзвітною, підконтрольною і відповідальною перед нею, а також відповідальною перед відповідною радою.

Стратегічне планування – процес розробки та реалізації стратегічних планів, що охоплює аналіз, постановку цілей, вибір дій та контроль.

Стратегічний план – послідовність кроків, інтегрованих у часі та просторі, що ведуть від поточного стану до бажаного.

Стратегія – загальний, довгостроковий план, мистецтво полководця, що визначає спосіб досягнення найважливіших цілей.

Територіальна громада – жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, або добровільне об'єднання жителів кількох поселень, що мають єдиний адміністративний центр.

Фінансова незалежність – надання громадам можливості самостійно утримувати інфраструктуру, як-от школи та садки.

Функціональні стратегії – плани дій для конкретних напрямів діяльності (маркетинг, фінанси тощо), що базуються на аналізі внутрішніх можливостей та зовнішнього середовища.

Цілі – це конкретні результати, які прагне досягти організація.

8.3. Рекомендована література

Основна:

Підручники та навчально-методичні посібники:

1. Децентралізація публічної влади : навчальний посібник Укладачі: Людмила Горохова, Микола Козловець, Марія Огороднійчук. Житомир : Видавництво ЖДУ імені Івана Франка, 2024. 236 с.

2. Трещов М.М., Мунько А.Ю. Сучасні інструменти розвитку громад : навч. посібник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 328 с.

3. Біла-Тіунова Л., Білоус-Осінь Т., Тодошак О. Децентралізація публічної влади : навч.-метод. посіб. Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2023. 66 с. DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.23854>.

4. Смарт-спеціалізація регіонів України: методологія та прагматика

реалізації : монографія; наук. ред. І. З. Сторонянська / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». Львів, 2022. 424 с.

Допоміжна

1. Мунько А. Ю. Фінансова безпека територіальних громад: генеза та розвиток теоретичної бази. *Таврійський науковий вісник*. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2022. № 4. С. 47-57.

2. Мунько А.Ю. Політика фінансової безпеки територіальних громад: розробка, реалізація, оцінювання. *Таврійський науковий вісник*. 2022. № 1. С. 66-72.

3. Мунько А.Ю. Актуалізація управління змінами та інноваціями в процесах розвитку територіальних громад. Інноваційні інструменти забезпечення інвестиційного та інфраструктурного розвитку територій та громад: матер. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (м. Дніпро, 04 березня 2022 р.). Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2022. С. 156-157.

4. Мунько А.Ю. Делегування повноважень між органами публічної влади: новітні інструменти. Публічне адміністрування та національна безпека. 2021. № 5.

5. Мунько А.Ю., Хохба О.Т. Суспільна угода як основа взаємодії органів публічної влади та громадськості в Україні: інтергація європейських цінностей. Публічне управління та митне адміністрування. Спецвипуск (присвячений євроінтеграційній тематиці), 2022. С. 87-92.

6. Новаченко Т.В. Практика стратегічного розвитку на місцевому та регіональному рівнях в умовах децентралізації : методичні рекомендації. Київ : Університет «Україна», 2024. 31 с.

7. Реформа децентралізації в Україні: здобутки та перспективи : матеріали міжнар. круглого столу до Дня місцевого самоврядування в Україні (Київ, 9 груд. 2021 р.) / за заг. ред. Л. Г. Комахи, О. М. Андреевої, В. С. Колтун. Київ : ННІ ПУДС КНУ, 2021. 259 с.

Статті викладача та здобувачів освіти

1. Некряч А.І. Локалізм як синтез політичних, географічних та екологічних аспектів місцевого розвитку. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2022. Вип. 92. С. 215-222. URL: <https://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001401652>

2. Некряч А.І., Гергель А., Буцький О. Еліта як ключовий суб'єкт трансформаційних перетворень на місцевому рівні в умовах децентралізації. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. Вип. 30. С. 56-70. URL : <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/289ec1bf-dc96-477f-a14f-107fe020e7e2/content>.

3. Некряч А.І., Лопушинський І.П., Оленковська Л.П. Місцева влада України на шляху демократичного транзиту: політико-управлінські аспекти. Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2021. Вип. 89. С. 230-248. URL: <https://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001282904>.

4. Некряч А.І., Сидоренко Ф.С. Участь громадян в управлінні місцевими справами як запорука побудови спроможних громад і міцних регіонів. Сучасні стратегії сталого розвитку держави та суспільства: наукові горизонти та перспективи : зб. матеріалів II наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Хмельницький, 25 лют. 2025 р.) / за наук. ред. О. В. Чепелюк, В. Д.Філіппової, В. М. Демченка. Хмельницький : ХНТУ, 2025. Т. 2. С. 653–657. URL: <https://dSPACE.pdau.edu.ua/handle/123456789/20040>.

5. Некряч А., Макарець М. Інтегрований розвиток об'єднаних територій як інклюзивний політичний процес. Міське самоврядування: вітчизняний і європейський досвід : зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. Полтава, 27 лютого 2025 року, Полтава : ПДАУ, 2025. С. 186-190. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/2908/zbirnyk-konferenciyi-misceve-samovryaduvannya-2025.pdf>

6. Некряч А.І. Адаптація європейських цінностей і стандартів через участь громадян в управлінні місцевими справами. Актуальні питання сучасної стратегії України: виклики, пріоритети, прогнози: зб. матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. Інститут права та суспільних відносин Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», кафедра міжнародних відносин та політичного консалтингу. 28.11.2024. м Київ. С.20-25. URL: https://uu.edu.ua/upload/Nauka/naukovo_praktychni_konferencii/zbirnik_konf_Instytut_prava_2024.pdf

7. Новаченко Т.В. Міське самоврядування в умовах війни: демократичні та авторитарні тенденції / *Міське самоврядування в Україні та світі: теорія та практика* : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 5 листопада 2024 року / за заг. ред. Т. М. Лозинської, О. В. Дорофєєва. Полтава : ПДАУ, 2024. С. 156-159. DOI: <https://doi.org/10.36994/978-966-388-720-3-2025>.

8. Новаченко Т.В., Сороченко М.В. Вплив громадських організацій на суспільно-політичний розвиток України / Молодь: освіта, наука, духовність : тези доповідей XXII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих вчених (м. Київ. 16-18 квітня 2025 р.). К. : Університет «Україна», 2025.1241 с.

9. Стойко О.М., Некряч А.І., Кончаковський Є.О. Особливості діяльності місцевого самоврядування в умовах воєнного стану в Україні. Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2022. Вип. 91. С. 154-167. URL : https://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2022_91_16.

8.4. Інформаційні-ресурси:

1. Закон України Про вищу освіту». URL : <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. h
3. h
4. h
- t
- t 5. <https://www.kmu.gov.ua> – офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
- p 6. <https://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
- : 7. <https://www.razumkov.org.ua/ukr/index.php> – Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова.
- / 8. <https://dif.org.ua/> – Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва.
- w 9. <https://sociopolis.com.ua/Sociopolis/About> – Центр соціологічних і політичних досліджень та технологій «СОЦІОПОЛІС».

8.5. Сертифікаційні програми (електронні курси)

1. Стратегічний розвиток на регіональному та місцевому рівнях в умовах децентралізації. URL : <https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=24588>.

8.6. Фахові періодичні видання України з дисципліни

1. Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування. Класичний приватний університет. Періодичність виходу – щоквартально. ISSN 1813-3401. URL : <https://pa.stateandregions.zp.ua/>.
2. Актуальні питання у сучасній науці. Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління. Серія: Державне управління. Періодичність виходу – 1 раз на місяць. URL : <https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/index>.
3. Аспекти публічного управління. Національний технічний університет «Дніпровська політехніка». Періодичність виходу – 4 рази на рік. URL : <https://aspects.org.ua/index.php/journal/issue/archive>.
4. Національна бібліотека імені В.І. Вернадського. Національна Всеукраїнська асамблея докторів наук із державного управління. Періодичність виходу – 12 разів на рік. ISSN 2708-7530. URL : <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/issue/archive>.
5. Успіхи та досягнення в науці. Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління. Періодичність – щомісячно. ISSN 3041-1254 Online. URL : <https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/index>.

Перелік фахових періодичних видань

Найменування фахового періодичного видання	Роки надходження
Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування. Класичний приватний університет. Періодичність виходу – щоквартально. ISSN 1813-3401. URL : https://pa.stateandregions.zp.ua/	2020 2021 2022 2023 2024
Актуальні питання у сучасній науці. Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління. Серія: Державне управління. Періодичність виходу – 1 раз на місяць. URL : https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/index .	2024 2025
Аспекти публічного управління. Національний технічний університет «Дніпровська політехніка». Періодичність виходу – 4 рази на рік. URL : https://aspects.org.ua/index.php/journal/issue/archive .	2021 2022 2023 2024 2025
Наукові перспективи. Всеукраїнська асамблея докторів наук із державного управління. Періодичність виходу – 12 разів на рік. ISSN 2708-7530. URL : https://perspectives.pp.ua/index.php/np/issue/archive .	2021 2022 2023 2024 2025
Успіхи та досягнення в науці. Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління. Періодичність – щомісячно. ISSN 3041-1254 Online. URL : https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/index .	2024 2025

8.7. Універсальні та спеціалізовані інформаційні системи і програмні продукти для опанування дисципліни

Програмне забезпечення	Призначення	Умови використання (вільний доступ в Інтернеті, згідно договору, придбані ліцензії тощо)
Microsoft Word	для створення та редагування документів	придбані ліцензії
Google Chrome	отримання доступу до інформації з Інтернету	вільний доступ в Інтернеті
PowerPoint	для створення слайдових презентацій	придбані ліцензії
Prezi	для створення інтерактивних презентацій у режимі онлайн	вільний доступ в Інтернеті
Canva	для створення презентацій	вільний доступ в Інтернеті

Microsoft Excel	для обробки даних	придбані ліцензії
Power BI Desktop	для збору, аналізу, візуалізації даних, створення візуальних звітів, інформаційних панелей;	безкоштовна
NetLogo	для дослідження складних систем	безкоштовна
Zoom	для відеоконференцій, обміну повідомленнями та спільного використання документів	вільний доступ

9. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	власний ноутбук	проектор
Практичне заняття	власний ноутбук	проектор, приміщення з доступом до Інтернету